

sehogysem akart sikerülni, az Nagy Endrének várakozáson fölül beütött. 1908. aug. 29-én kibérelte az Andrássy-úti helyiséget és megalapította a Modern Színpad elnevezés alatt a magyar kabarét, ezt a félig orfeum, félig színházi vállalatot, amely voltaképp nem volt egyéb, mint egy szellemi cirkusz, ahol az emberek a más kárán nevezhettek. Nagy Endre népszerűségének alapja és egyben írói és irodalmi érdeme, hogy színpadi krokijaival átplántálta és magyarrá tette a külföldi kabarék konferánszait. Természetesen mindjárt akadtak utánzói is és azóta majdnem minden zsúron akad egy-egy társágbeli zseni, aki Nagy Endrét próbálja kopirozni. Nagy Endrét azonban nem szédítette meg a nagy népszerűség és a nyomában járó kivételes anyagi siker. Fejlesztette képességeit és mélyítette témáit. Kabaré-darabjainak, tréfáinak, dramatizált és megzenésített ötleteinek száma már szinte egy egész kis könyvtárt tölt be. 1913-ban letette egy időre a vállalkozás terheit és gondjait, bár vállalkozása nagyon jól prosperált. De Párizsba, az ötletek hazájába kíváncskodott, ahol sokat ellesett és megtanult. Hazatérve, a háború alatt a Royal-orfeumban, mint szerződött konferánszié működött. Ilyen minőségben az azóta megszűnt Téli kertben is vállalt szerepet. Közben »Az Est« hasábjain szerepelt írásai, majd 1921-ben a Gresham-palotában újból kabarét nyitott. Ez azonban néhány éles konferánsz miatt nemsokára megszűnt. 1922-ben a városligetben »Lomb-színház« címen alapított új vállalatot, majd ennek megszűntével 1923-ban megnyitotta a »Pesti Kabarét« és 1924-től kezdve a »Terézkörúti Színpad« társigazgatója és konferánsziéja volt 1929-ig, amikor is elbúcsúzott a színpadtól, amelynek ő, mint »színész«, egyik legkiválóbb műkedvelője volt. A színpadtól való »visszavonulása« óta az eddiginél is nagyobb munkakedvvel fordult vissza az irodalmi tervek felé és jelenleg, mint az újjáalakult »Budapesti Hírlap«-nak egyik számottevő munkatársa ír. Nagy Endrét kétségtelen szerencséje a színdarabírás és a regény terén nem követte idáig olyan hűséggel, mint a kroki- és ötlet-jelenetek és a konferálás terén. Amott szinte verhetetlen volt; itt csak nagy színpadrajon-

gásának adta tanújelét. Darabjai, amelyek egész estét töltöttek be: »A zseni«, tragikomédia 3 felv. 1912. okt. 19. (Utóbb a bécsi Johann Straus-Theaterben is színre került, 1913. szept. 23.) »Piri papája«, bohózat 3 felvonásban. 1919. december. Dunaparti Színház. »A vasáros« egy darab élet 3 felv. Ezzel nyitották meg a Belvárosi Színházat, 1926. dec. 18-án. »A nyárspolgár«, vj. 3 felv. 1930. máj. 23. Új Színház. Valószínű, hogy Nagy Endre, akinek nagyszerű tudása és stílusérzéke közismert és elismert, fog még sokkal sikeresebb háromfelvonásosokat is írni. Ehez azonban talán az kellene, hogy ne tudja olyan tökéletesen a színpadi »marchét«, amely most még útjába áll a talentumának a nagy darabok sikeres megírásában. De hiszen kiválóan jelentékeny író Nagy Endre anélkül is, hogy Shaw Bernátnak a darabírásban komoly ellenfele volna. (L—y K—ly.)

Nagyenyedi színészet. A helyi színészetnek mozgalmában a »tógás diákok és úrfiak« vesznek részt elsősorban, 1791. szept. 18-án, midőn mintegy 35 tanuló-íjfú egy értekezleten elhatározza, hogy társaságot alakítanak a magyar nyelv művelésére, melynek keretén belül tervbe vették színdarabokat is betanulni. Ő belőlük alakult azután az a híres társaság, amely nagy hatással volt az erdélyi színészet további fejlődésére. Ezen ifjak közül többen léptek a színpályára, kik közül fel kell említenünk: gidófalvi Jancsó Pál, gyulai Sáska János és váradi Konecz József. (L. nevük alatt.) Nagyenyedre 1825-től a nyári időszakban rendszerint a kolozsvári színészek látogattak el. 1842. aug. havában Pály és Szőke, majd 1844. aug. havában Kilényi Dávid itt az igazgató; 1865. jan. havában pedig Nyíry György kapott meghívást. Tagok: Sepsyné, Lénárd, Szabolcsi, Egri, Fikker, Babosné, Bózsai, Ajtai, Torkosné, stb. Ez év júl. 23-án fellépett itt mint vendég ifj. Lendvay Márton. 1876. máj. havában Nyéki János társulata keresi fel a várost. Ez időben itt vendégszerepel Bulyovszky Lilla is. 1881. telén és 1882. ápr. havában Bényei István társulata működik itt, őt felváltja 1883. ápr. havában Sztupa Andor, 1885. ápr. 5-én Tóth Béla, 1886. máj.